

Sigurno čekanje

- Škola: JU „Druga osnovna škola“ Zavidovići
- Tema nastavne prakse: „Sigurno čekanje“
- Broj uključenih učenika: približno 80 učenika

U realizaciji prakse servisnog učenja učestvovali su učenici, nastavnici, uprava i stručni saradnici škole, roditelji te partneri iz lokalne zajednice. U realizaciju su bili uključeni Grad, policija, lokalni mediji i javno komunalno preduzeće.

Praksa je povezala sadržaje građanskog obrazovanja, tehničke kulture, likovne kulture, informatike, matematike i biologije sa stvarnim problemom koji direktno utiče na sigurnost učenika.

Potreba i razlog pokretanja aktivnosti

Praksa „Sigurno čekanje“ pokrenuta je zbog potrebe da se učenicima i drugoj djeci omogući sigurnije i zaštićenije mjesto za čekanje školskog ili javnog prijevoza. Učenici svakodnevno čekaju autobus na neoznačenom i nesigurnom dijelu puta, uz samu ivicu kolovoza, zbog čega su izloženi riziku u saobraćaju.

Problem su prepoznali sami učenici, polazeći od vlastitih iskustava i svakodnevnih situacija. Umjesto da problem posmatraju samo kao sigurnosni izazov, učenici su uključeni u njegovo istraživanje, planiranje mogućih rješenja i zagovaranje promjena u zajednici.

Ciljna grupa prakse su učenici JU „Druga osnovna škola“ Zavidovići.

Ciljevi i ishodi

Praksa je usmjerena na razvijanje svijesti učenika o potrebama zajednice, odgovornosti i empatije prema vršnjacima, kao i na podsticanje timskog rada i saradnje. Poseban cilj bio je sticanje i primjena znanja iz oblasti sigurnosti u saobraćaju.

Učenici su kroz projektne aktivnosti trebali prepoznati konkretan problem, zajednički ga istražiti, planirati aktivnosti i predlagati rješenja. Istovremeno su povezivali znanja iz različitih nastavnih predmeta i razvijali praktične vještine.

Servisni dio prakse usmjeren je na razvijanje građanske odgovornosti i aktivnog odnosa prema potrebama zajednice. Učenici su trebali sarađivati sa nastavnicima, roditeljima i predstavnicima lokalne zajednice, razvijati prijedloge za rješavanje problema i rezultate svog rada predstaviti školi, roditeljima i široj zajednici.

Istraživanje problema

Prva faza bila je usmjerena na upoznavanje sa stvarnom situacijom na mjestu gdje učenici čekaju autobus. Učenici šestih, sedmih i osmih razreda, iz ukupno pet odjeljenja, posmatrali su i bilježili svakodnevne situacije, fotografisali mjesto i prikupljali podatke o broju djece koja ga koriste.

Planirani su i razgovori sa učenicima, roditeljima i vozačima autobusa kako bi se prikupila različita iskustva i mišljenja o sigurnosti lokacije. Aktivnosti su realizovane u periodu od 15. do 22. maja 2025. godine, uz uključivanje nastavnice Građanskog obrazovanja Belme Memišević-Mehić, nastavnika Matematike Adnana Grahića i nastavnice Biologije Amire Čolaković.

Učenici su se istovremeno upoznavali sa pravilima sigurnosti u saobraćaju, a prikupljeni podaci mogli su biti obrađeni i predstavljeni kroz sadržaje matematike. Na taj način istraživanje stvarnog problema povezano je sa učenjem kroz istraživanje, građanskim obrazovanjem, biologijom i matematikom.

Povezivanje nastavnih sadržaja sa stvarnim problemom

U narednoj fazi učenici su se upoznavali sa načinom rada lokalne samouprave i prometnim znakovima. Stečena znanja povezivali su sa nastavnim sadržajima kroz izradu plakata i idejnih rješenja autobuskog stajališta, pisanje molbi i dopisa nadležnim službama te druge oblike predstavljanja prijedloga.

Učenici su kroz ove aktivnosti razvijali inicijativu i odgovornost, učili kako se znanje iz škole može primijeniti u stvarnoj situaciji i upoznavali se sa načinima aktivnog djelovanja u školskoj i lokalnoj zajednici.

Posebno je bilo važno povezivanje više nastavnih predmeta. Tehnička kultura omogućila je izradu skica i idejnih rješenja, Likovna kultura razvoj vizuelnih rješenja i plakata, Bosanski jezik pripremu molbi i dopisa, Informatika korištenje digitalnih alata, dok su Matematika i Biologija doprinijele istraživanju, obradi podataka i razumijevanju pitanja sigurnosti i održivog razvoja.

Saradnja sa školom, roditeljima i lokalnom zajednicom

Važan dio prakse bila je saradnja sa različitim partnerima. Učenici su predstavljali projektni prijedlog upravi škole, Vijeću roditelja i Vijeću učenika te učestvovali u razgovorima i davanju prijedloga.

Roditelji su planirani kao važni partneri u realizaciji aktivnosti. Njihovo uključivanje obuhvatalo je prisustvo sastancima i završnoj prezentaciji, davanje mišljenja i prijedloga, učešće u anketama o sigurnosti djece, pomoć učenicima tokom planiranja i realizacije aktivnosti, kao i podršku u zagovaranju prema lokalnim vlastima.

Lokalna samouprava predviđena je kao partner koji može dati potrebne saglasnosti za eventualno izvođenje radova i učestvovati u mogućem finansiranju. Komunalno preduzeće može pružiti stručnu pomoć u izvođenju radova, dok policija ima ulogu u procjeni i savjetovanju o sigurnosti lokacije i saobraćaja. Mediji doprinose promociji aktivnosti i informisanju javnosti.

Završna faza

Ukoliko nadležne službe odobre prijedlog za izgradnju potencijalnog autobusnog stajališta, a sama izgradnja ne bude mogla odmah biti realizovana, planirano je da učenici učestvuju u simboličnim aktivnostima na postojećoj lokaciji.

Predviđeno je uređenje i čišćenje mjesta na kojem učenici čekaju autobus, kao i postavljanje privremenog sigurnosnog znaka. Ovim aktivnostima učenici bi neposredno doprinijeli uređenju prostora i istovremeno pokazali da mogu preuzeti aktivnu ulogu u rješavanju problema u svojoj zajednici.

Refleksija i evaluacija

Refleksija je planirana kao sastavni dio projekta. Učenici vode evidenciju o tome šta su naučili i kako su se osjećali tokom realizacije aktivnosti. Kroz razgovore, diskusije, evaluacijske listove, ankete i intervjue sa učenicima i roditeljima prati se razvoj svijesti o potrebama zajednice, timski rad, odgovornost i empatija te znanje o sigurnosti djece u saobraćaju.

Učenici će kroz refleksiju promišljati o vlastitoj ulozi i odgovornosti, iskustvima u radu sa vršnjacima i odraslima, stečenim znanjima i vještinama te načinu na koji projekat doprinosi sigurnosti učenika.

Predviđeni pokazatelji uključuju sposobnost učenika da prepoznaju i objasne konkretan problem, aktivno učestvuju u timskom radu, poštuju tuđa mišljenja i potrebe, razumiju kako treba izgledati sigurno autobusko stajalište, znaju kome se obratiti za rješavanje problema u zajednici i koriste znanja iz različitih nastavnih oblasti u izradi prijedloga.

Za praćenje ostvarenosti ovih ciljeva planirani su timski zadaci, radionice, učenje kroz rješavanje problema, stručna predavanja, terenska nastava, tehnički crteži, skice, makete, digitalne prezentacije, razgovori i drugi oblici evaluacije.

Završna prezentacija

Završna aktivnost planirana je u holu škole i predviđeno je da traje oko sat vremena. Direktor škole će u uvodnom dijelu predstaviti koncept servisnog učenja i cilj projektne ideje koju su razvili učenici.

Učenici će, podijeljeni u pet grupa, predstaviti svoj rad i aktivnosti koje su realizovali. Roditelji, gosti i partneri iz zajednice imat će mogućnost da postavljaju pitanja i učestvuju u razgovoru.

U prostoru će biti izloženi poster, makete i plakati na poster tablama. Nakon prezentacijskog dijela predviđeno je neformalno druženje, uz mogućnost uručenja zahvalnica učenicima za njihov doprinos projektu.

Dokumentovanje i vidljivost

Tokom realizacije učenici će voditi dnevnik aktivnosti i prikupljati fotografije i video materijale. Planirana je izrada završne prezentacije koja će biti prikazana na završnom događaju.

Na ovaj način dokumentuju se aktivnosti učenika, njihov proces učenja i učešće u rješavanju problema koji je prepoznat u njihovoj neposrednoj zajednici.

Finansijski plan predviđa korištenje poster tabli, maketarskog materijala, flipchart papira, A4 papira, tehničkog pribora i materijala za izradu plakata. Kao vlastito učešće navedeni su dnevnik za vođenje evidencije, laptop i projektor te hrana i osvježanje za učesnike. Iznosi, količine i ukupne cijene nisu navedeni u dostavljenom tekstu.

Praksa „Sigurno čekanje“ povezuje školsko učenje sa stvarnim životnim potrebama učenika i zajednice. Učenici kroz istraživanje, timski rad, izradu prijedloga, komunikaciju sa različitim partnerima i javno predstavljanje razvijaju znanja i vještine koje mogu primijeniti izvan učionice, istovremeno se aktivno uključujući u pitanje sigurnosti djece u saobraćaju.